ובעל אוכל פירות ברם רבי אבא ורבי אבהו וכל גדולי הדור אמרו במתנה בקש ליתנו לה ולמה כתב לה [א]לשום מכר כדי ליפות את כחה מיתיבי לוה מן העבד ושחררו מן האשה וגרשה אין להן עליו כלום מ"ט לאו משום דאמרי לגלויי זוזי הוא דבעא שאני התם דלא (א) לישוי איניש עבד לוה לאיש מלוה אמר רב המוכר שדה לאשתו קנתה והבעל אוכל פירות במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות ורבי אלעזר אמר אחד זה ואחד זה קנתה ואין הבעל אוכל פירות עבד רב חסדא עובדא כרבי אלעזר אמרו ליה [ב]רבן עוקבא [ג]ורבן נחמיה בני בנתיה דרב (ב) לרב חסדא שביק מר רברבי ועביד כזוטרי א"ל (ג) ואנא נמי כרברבי עבדי דכי אתא רבין אמר ר' יוחנן אחד זה ואחד זה קנתה ואין הבעל אוכל פירות אמר רבא הלכתא [א]המוכר שדה לאשתו לא קנתה והבעל אוכל פירות [ב]במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות תרתי לא קשיא [ג]כאן במעות טמונין כאן במעות שאין טמונין דאמר רב יהודה מעות טמונין לא קנתה מעות שאינן טמונין קנתה: ת"ר [ד]אין מקבלין פקדונות לא מן הנשים ולא מן העבדים ולא מן התינוקות קבל מן האשה יחזיר לאשה ואם מתה יחזיר לבעלה קבל מן העבד יחזיר לעבד ואם מת יחזיר לרבו

קבל

והבעל אוכל פירות. דלא גרע מנכסים שנפלו לה בירושה: **במתנה בקש ליתן לה.** ולא יאכל פירות כדאמרי' לקמן במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות ומיהו במוכר לחבירו אין לומר כן שאינו אוהבו כל כך: **מיתיבי כו'.** ההיא קשיא דלעיל ולשני המימרות נקשית בבית המדרש: **במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות.** דנותן בעין יפה נותן: **רברבי.** רב שקדם לרבי יוחנן רבו של רבי אלעזר כדאיתא בשחיטת חולין (דף נד:) דכל זמן שהיה רב קיים הוה שלח ליה רבי יוחנן לקדם רבינו שבבבל ועוד דאמר ליה לריש לקיש [ו] שכל אותן הימים היה הוא בישיבה ואני בעמידה ועוד דאמרי' בעירובין (דף יג: ע"ש) אמר [ה]רב הא (ד) דמחדרנא מחבריא טפי משום דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריה: **זוטרי.** ר' אלעזר שהיה תלמידו של רבי יוחנן ואע"ג דרבי אבא ורבי אבהו וכל גדולי הדור חבריהם דאמרי לעיל במתנה בקש ליתן לה כו' סבירא להו כר' אלעזר דאין הבעל אוכל פירות אינהו נמי זוטרי נינהו לגבי רב שתלמידי רבי יוחנן היו: **כרברבי עבדי.** ר' יוחנן שהיה חבירו של רב: **תרתי.** בתמיה. שני דברים של רבא סותרין זה את זה לא קנתה משמע לא גוף ולא פירות דלגלויי זוזי הוא דבעי והבעל אוכל פירות משמע שקנתה גוף הקרקע דלאו לגלויי זוזי הוא דבעי: **במעות טמונין.** שלא היו ידועין ומפורסמים לבעל לא קנתה דלגלויי זוזי הוא דבעי: **מעות שאין טמונין.** קנתה והבעל אוכל פירות דליכא גלויי זוזי שהרי גלויין ועומדין הן: **לא מן הנשים כו'.** דאיכא למימר גנבום לבעליהן ולאדוניהם ותינוקות נמי שמא גנבו מבית בעל הבית שהם דרים שם ואסור לסייע ידי עוברי עבירה וכשלא יקבלו מהם יחזירו למקום שגנבו (ה) שם: **יחזיר לאשה.** ולא לבעל דאין לנו להחזיקה בגנבתה: **יחזיר לבעלה.** שאפי' אם ניתן לה ממון זה על מנת שאין לבעלה רשות בה מכיון שמתה יורשה בעלה שהבעל יורש את אשתו והלכך יחזיר לבעל דממה נפשך עכשיו הרי הוא של בעלה: **יחזיר לרבו.** דמסתמא כל מה שקנה עבד קנה רבו. ונראה בעיני דהוא הדין אם נשתחרר העבד ואח"כ מת יחזיר לרבו שהרי עבד היה כשהפקיד לזה וסתם עבדים גזלנין הן אבל אם נתגרשה האשה ואחר כך מתה יחזיר ליורשיה ולא לבעלה דמשנתגרשה אין הבעל יורשה:

קבל

לא ניחא ליה דליהוי עבד לוה כו'. ודוקא נקט לוה אבל מכר לא ומשום אשה הוא דנקט לוה אבל גבי עבד אין חילוק בין לוה למכר דמה שקנה עבד קנה רבו: **[ברם]** רבינו תם לא גרים ברם ר' אבא אלא גרים ר' אבא ורבי אבהו וכל גדולי הדור כו' כדי ליפות את כחו. ולא גרים את כחה אלא ליפות את כחו ופירש שיאכל הוא את הפירות והשתא מייתי רב הונא בר אבין סייעתא לדבריו דתימה הוא לומר שהיה שולא שכל גדולי הדור חולקין עליו שאם כן אין ממש בדבריו ואין מתיישב לר"י גירסתו דא"כ מה צריך לומר במתנה בקש ליתן לה ונראה לר"י גירסת הספרים (ו) ברם ר' אבא וליפות כחה ופליגי עליה וסברי דמוכר לאשתו לא קנתה דלגלויי זוזי הוא דבעי וסברי כרב הונא דאמר דל זוזי מהכא ותיקני בשטר ומה שקונה בשטר אינו אלא מתנה כיון דלגלויי זוזי הוא דבעי ולא קנתה בזוזי ומה שכתב בלשון מכר לא כתב אלא ליפות את כחה ופירוש רבינו תם יש ליישב ולפרש בקש ליתן לה לענין זה שבמתנה (ז) נתן את כולן ועוד יש ליישב פירוש ר"ת במתנה בקש כו' דאפילו למאן דאמר קנתה במוכר לאשתו ולא אמר לגלויי זוזי הוא דבעי לא קנתה אלא משום דבמתנה נתן לה דהא אין כאן מכר שלא נתנה לו כלום שהדמים הן שלו בלאו הכי ואע"פ שאין יכול להוציא ממנה בדין מ"מ אם תקף ממנה או הוציא מידה דרך ערמה הם שלו כדאמרינן בסמוך וא"כ השתא שהוציאן דרך מכר הם שלו ואין כאן מכר והלכך למ"ד קנתה לא קנתה אלא משום דבמתנה בקש לתת לה והא דכתב לה בלשון מכר כדי ליפות את כחו לענין שיאכל הפירות כי המכר מבטל הקנין דהא אין כאן מכר כדפי' ולענין שדה הויא מתנה וקנתה ולענין פירות הוי מכר ולא קנתה: **במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות.** תימה דאמר בגיטין בפ' הזורק (דף עז: ושם ד"ה מה) גבי ההוא שכיב מרע דכתיב גט לדביתהו בהדי פניא דמעלי שבתא כו' אתא לקמיה דרבא אמר ליקני לה ההוא אתרא דלית בה גיטא כו' אמר רב עיליש מה שקנתה אשה קנה בעלה איכסיף ומאי קושיא והא במתנה אין הבעל אוכל פירות א"כ לא קנה בעלה ואומר רבינו תם דלאין תלוי באכילת פירות למיקרי חצרה דהא רבא סבר כריש לקיש (לקמן דף קנו:) דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי ואפילו יש לבעל פירות אינו מפקיע כח האשה שהגוף שלה ומתגרשת שפיר אלא בהא תליא מילתא דלא מיקרי חצרה לענין זכיה אלא כשמוכרת ונותנת קיים הלכך כשנתן לה הבעל אע"ג דאין אוכל פירות כיון שאם מכרה ונתנה אינו קיים לא מיקרי חצרה לאדעתא דהכי שתמכור ותתן לא יהיב לה ומייתי ראיה דהתם בריש הזורק גבי זרק לה בחצרה פריך חצרה מה שקנתה אשה קנה בעלה ומשני כגון שכתב לה דין ודברים אין לי בנכסיך אע"ג דכשכתב לה נמי הכי יש לבעל פירי עד שיכתוב לה ובפירותיהן כדתנן בכתובות (כתובות דף פג.) אפילו הכי חשיב חצרה כיון שאם מכרה ונתנה קיים כדתנן בהכותב ומיהו אינה ראיה דאע"ג דאינו מוכר ובפירותיהן הכי בעי למימר כדאשכחן לעיל (ז) גבי אין לאיש חוקה בנכסי אשתו וא"ת אע"ג דאינה יכולה למכור (ח) תקני לה לגט מידי דהוה אשכירות דאמר (במסכת מע"ש פ"ה מ"ט) גבי ר"ג מעשר (שני) נתון ליהושע ומקומו מושכר לו ובהמוכר את הספינה (לקמן דף פד:) מדד ולא משך לא קנה ואם היה פיקח שוכר את מקומו ואומר רבינו תם דגדול קניינו של שוכר מזה שאפי' מת בתוך הזמן המקום מושכר ליורשיו עד הזמן משא"כ באשה שאם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות ובירושלמי לא משמע כפר"ת דפריך בריש הזורק (גיטין דף עז.) וגנתה וחצרה אינן משתעבדות לאיש לאכילת פירות ומשני ר' יוחנן בשם ר' ינאי עד שיכתוב לה דין ודברים אין לי בנכסיך ובפירותיהן ומשמע מדפריך מפירות דבפירות הדבר תלוי ולא במה שאינה יכולה למכור ור"י אמר דאפי' תלויה הזכייה בפירות מ"מ פריך שפיר התם מה שקנתה אשה קנה בעלה שלא היה נותן לה הבעל מקום הגט אלא משאיל ודוקא במתנה הוא דקאמר דקנתה ואין הבעל אוכל פירות ועוד אומר ר"י דהא דאמר הכא במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות היינו דוקא שאינו אוכלם אבל כנכסי מלוג הם אותם פירות וילקח בהם קרקע ויאכל הפירות ומשום הכי פריך התם שפיר מה שקנתה אשה קנה בעלה:

קבל מן האשה יחזיר לאשה. נראה דאם אמרה האשה תן לפלוני שהם שלו דנותן לו דנאמנת היא במיגו דאי בעיא שקלה איהי מיניה ויהבה ליה ואפי' אומר הבעל שהממון שלו אין לו כח להוציא מידה מדקאמר יחזיר לאשה דהוה ליה למימר יודיע לבעל (ט) דאם היה כח ביד הבעל להוציא מידה כשאומר שהוא שלו והא דמפליג בסמוך בדביתהו דרבה בר בר חנה בין לא מהימנא הנ"מ בשעת מיתתה דלית לה מיגו דאי בעי שקלה מיניה ויהבה למי שרוצה ואם תקף הבעל מידה שוב אינה יכולה להוציא מידו ולומר של פלוני הם כדאמר לעיל לוה מן האשה וגרשה אין לה עליו כלום ואם היתה נאמנת לומר של פלוני הם תהא (י) נאמנת לומר שלי הם במיגו דאי בעי אמרה אחרים הפקידו בידי דאינה צריכה לומר מי הם האחרים וישאר הממון לעולם בידה ודוקא במעות טמונות דלוה מן האשה דלעיל במעות טמונות איירי מדקאמר לגלויי זוזי הוא דבעי אבל מעות שאינן טמונות יש לה עליו וכן אם תקף מוציאין מידו ועוד מדקאמר רבא דבמעות שאינן טמונות קנתה משמע דאם תקף מוציאין אותן מידו דאם אין מוציאין אמאי קנתה הא יכול לומר להוציא מידה נתכוונתי כי לא יכולתי להוציא מידה בענין אחר ואפי' בב"ד ואם היא נושאת ונותנת בתוך הבית אינה נאמנת לומר לא שלי ולא של פלוני הם כדאמר לקמן (דף נב:) וכן האשה שהיא נושאת ונותנת כו' ואמרה שלי הם עליה להביא ראיה ולא מהימנינן לה במיגו דאי בעיא אמרה שהיא נפקדת משל אחרים ומיהו היכא שאינה נושאת ונותנת בחיי בעלה וממון בעלה מצוי בידה יש להסתפק אם חשבינן לה כאילו נושאת ונותנת אם לאו:

קבל

עין משפט נר מצוה

רח א מיי' פכ"ב מהל' אישות הל' כט סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' פה סעי' ט:

רט ב מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעי' ז:

רי ג מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם ס"ט:

ריא ד מיי' פ"ז מהל' פקדון הלכה י ופכ"ב מהלכות אישות הל' לב סמג עשין פה טוש"ע אה"ע סי' פו סעי' א ועיין בטור [וברב אלפס עוד בב"ת פ"ג דף פו.]

רבינו גרשום

עבד אלא דבעי לגלויי ליה זוזיהו: וכל גדולי הדור אמרו. ודאי קנתה דלא אמרינן לגלויי זוזי עבד משום דבמתנה בקש ליתן לה: ובעל אוכל פירות. בנכסי מלוג: קנתה ואין הבעל אוכל פירות. משום דכולה שדה בין גוף ובין פירות יהיב לה: שבק מר רברבי. דהיינו רב ורב הונא דאמרי לעיל דקנתה ובעל אוכל פירות: ועבדת כזוטרי. כר' אלעזר דהוה תלמידיה דרב: כרברבי. ר' יוחנן: תרתי. קאמר והלא חדא סתרא לאידך דאי לא קנתה אמאי איצטריך למימר הבעל אוכל פירות אפי' גוף הקרקע נמי שלו הוה: במעות טמונים. שמטמנת ממנו לא קנתה והכל שלו משום דלגלויי זוזי הוא דעבד. אבל במעות שאינם טמונים קנתה והבעל אוכל פירות: לא מן הנשים וכו'. דאיכא למימר גונבין לבעליהן ולאדוניהם:

מסורת הש"ס

א) [ס"א לשון], ב) [צ"ל רבנא וכ"ה לקמן בתוס' קמט. ד"ה רב וכחולין לב.], ג) [צ"ל ורבנא], ד) [חולין נד.], ה) הוא רבי ולא רב ועיין רש"ל, ו) שייך לעמוד הקודם, ז) [דף מט. ושם ד"ה דכתב].

הגהות הב"ח

(א) גמ' שאני התם דלא משוי איניש נפשיה עבד: (ב) שם בני בנתיה דרב חסדא לרב חסדא: (ג) שם א"ל אבא נמי כצ"ל ואות ר' נמחק: (ד) רשב"ם ד"ה רברבי וכו' אמר רב הא דמחדרנא. נ"ב כן הוא בפ"ק דעירובין בדף י"ג אבל הסמ"ג בסוף הלכות ר"ע מביא מן הירושלמי דרבי הוא שאמר כן ע"ש: (ה) ד"ה לא מן וכו' שגנבו משם הס"ד: (ו) תוס' ד"ה ברם וכו' ונראה לר"י גי' הספרים דגרסי רבי אבא אמר וליפות כחה: (ז) בא"ד לענין זה שבמתנה נתן. נ"ב כדתנן לקמן בהמוכר את הבית והתוס' הביאו בדף זה סוף ע"א: (ח) ד"ה במתנה וכו' וא"ת אע"ג דאינה יכולה למכור מכל מקום תקני לה: (ט) ד"ה קבל וכו' יודיע לבעל אם כצ"ל ואות ר' נמחק: (י) בא"ד תהא נמי נאמנת לומר שלי: